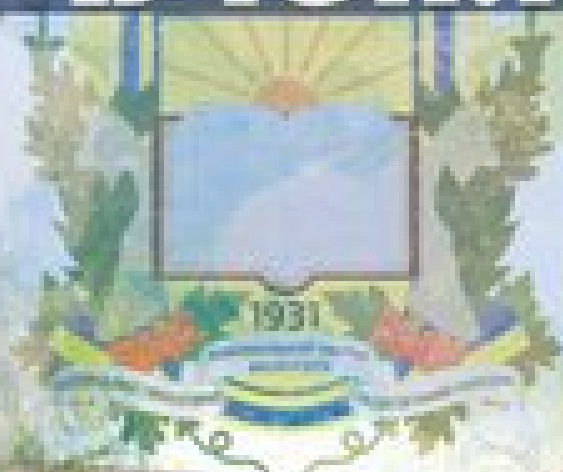

Молодий Вчений

ISSN 2542-4652

СПЕЦВИПУСК

крупнейший
заклад вищої освіти
«вишній»
гуманітарно-педагогічний
коледж

у Івано-Франківську
наповнює
конвергенція
з міжнародною участю
«філософський горизонт»
національний,
літературно-художній,
філософський,
соціальний, інтелектуальний,
національно-патристичний
вектор

17-18 жовтня 2024 року

6.1 (130.1)
2024

№ 6.1 (130.1) (2024)

Спеціальний випуск наукового журналу «Молодий вчений», у якому опубліковані наукові праці учасників VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Філологічні горизонти: науковий, лінгводидактичний, філософський, соціальний, національно-патріотичний вектори», яка відбулася 17-18 жовтня 2024 року на базі Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

[Title](#) [Contents](#)

НАУКОВІ СТАТТІ

Валентина Вітюк, Тетяна Бурковська

РОЛЬ НІНИ БОРИСІВНИ ГОЛУБ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-1>

Переглядів статті: 317 | Завантажень PDF: 112

[PDF](#)

Наталія Войцехівська, Олена Коломієць, Аліна Кушнір

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФАХОВИХ НАВИЧОК ДІЛОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-2>

Переглядів статті: 293 | Завантажень PDF: 121

[PDF](#)

Ольга Касіяненко, Алла Бабій, Наталя Якобчук

ДОКУМЕНТНА КОМУНІКАЦІЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-3>

Переглядів статті: 529 | Завантажень PDF: 138

[PDF](#)

Вікторія Киливник, Вікторія Гикава

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-4>

Переглядів статті: 542 | Завантажень PDF: 256

[PDF \(Англійська\)](#)

Тетяна Клочко, Олена Росса, Ольга Бережанська

ПОНЯТТЯ, РОЛЬ ТА СКЛАДОВІ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-5>

Переглядів статті: 876 | Завантажень PDF: 617

[PDF](#)

Наталія Коцюба

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМОЦІЙНО-ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ ДАРИ КОРНІЙ «МІСЯЦІВНА»

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-6>

Переглядів статті: 220 | Завантажень PDF: 111

[PDF](#)

Анжеліка Кулик, Олеся Дрейчук

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТИПОЛОГІЇ ТА БУДОВИ КОНЦЕПТІВ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-7>

Переглядів статті: 355 | Завантажень PDF: 230

[PDF](#)

Аліна Кушнір, Христина Підвисоцька

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ В БРИТАНСЬКИХ МЕДІА

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-8>

Переглядів статті: 582 | Завантажень PDF: 272

[PDF \(Англійська\)](#)

Андрій Лавренчук

МАЙБУТНЄ КІБЕРБЕЗПЕКИ: ВИКЛИКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МАШИННОГО НАВЧАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-9>

Переглядів статті: 381 | Завантажень PDF: 178

[PDF](#)

Юлія Лебедь, Валентина Голованюк, Аліна Литвинюк

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-10>

Переглядів статті: 397 | Завантажень PDF: 129

[PDF \(Англійська\)](#)

Олена Марценюк

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З МІЛІТАРНИМ КОМПОНЕНТОМ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-11>

Переглядів статті: 259 | Завантажень PDF: 76

[PDF](#)

Лариса Мовчан, Ірина Головська

ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ В ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-12>

Переглядів статті: 341 | Завантажень PDF: 184

[PDF](#)

Людмила Павлішена, Тетяна Швець

ПОЕТИКА ЗБІРКИ ОЛЬГИ САЛПІ «ТЕРИТОРІЯ ЖІНКИ»

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-13>

Переглядів статті: 284 | Завантажень PDF: 90

[PDF](#)

Олена Похилюк

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНИХ МОДЕЛЕЙ УСКЛАДНЕННЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ МИХАЙЛА КАМЕНЮКА «ПІСНІ НІЖНОГО ВОЛОЦЮГИ»)

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-14>

Переглядів статті: 298 | Завантажень PDF: 98

[PDF](#)

Олена Похилюк, Анжела Ільченко

ІДЕЯ ЗАСУДЖЕННЯ НЕРІВНОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ РАС, НАЦІЙ,
НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ І НАРОДІВ У ТВОРЧОСТІ ДЖОНА БОЙНА

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-15>

Переглядів статті: 306 | Завантажень PDF: 111

[PDF](#)

Надія Скрипник, Оксана Когутюк, Світлана Турлюк

МОВНО-МОВЛЕННСВИЙ ЕТИКЕТ У ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОМУ
КОМУНІКАТИВНОМУ СПІЛКУВАННІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-16>

Переглядів статті: 775 | Завантажень PDF: 277

[PDF](#)

Валентина Філінюк, Валентина Шинкаренко

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗБУДОВИ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ В
УМОВАХ ВІЙНИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-17>

Переглядів статті: 242 | Завантажень PDF: 126

[PDF](#)

Юлія Шліхтенко, Яна Завальнюк, Юлія Громова

РОЛЬ НЕОЛОГІЗМІВ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-18>

Переглядів статті: 320 | Завантажень PDF: 170

[PDF](#)

Юлія Шліхтенко, Сергій Колонюк, Тетяна Ваколюк

ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-19>

Переглядів статті: 593 | Завантажень PDF: 309

[PDF](#)

Юлія Шліхтенко, Олеся Михальчук, Руслана Комар

СТИЛІСТИЧНІ ТА ВІЗУАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ АУДИТОРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В
БРИТАНСЬКИХ LIFESTYLE БЛОГАХ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-20>

Переглядів статті: 249 | Завантажень PDF: 85

[PDF](#)

Юлія Яворська, Валентина Романенко

СТРАТЕГІЧНІ ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРУ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ УКРАЇНИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-21>

Переглядів статті: 269 | Завантажень PDF: 85

[PDF](#)

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-21>

УДК 378(477):378.011.3-052-027.63

Яворська Юлія Дмитрівна

викладач циклової комісії

викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін

*Комунальний заклад вищої освіти**«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»***Романенко Валентина Василівна**

викладач циклової комісії

викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін

*Комунальний заклад вищої освіти**«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

СТРАТЕГІЧНІ ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРУ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМЦІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглянуто стратегічні підходи до подолання бар'єрів, з якими стикаються іноземні студенти у закладах вищої освіти України. Зростання кількості іноземних студентів в країні потребує ефективних рішень для інтеграції їх в академічне та соціокультурне середовище. Основні виклики, що впливають на адаптацію студентів-іноземців, включають мовні бар'єри, культурні відмінності, академічні труднощі та психологічну адаптацію. У статті аналізуються ефективні стратегії подолання цих бар'єрів, такі як посилення мовної підтримки через підготовчі курси та мовні клуби, створення культурних обмінів та інтеграційних заходів, підвищення кваліфікації викладачів у галузі міжкультурної комунікації, а також розвиток програм наставництва та психологічної підтримки. Особлива увага приділяється ролі сучасних інформаційних технологій та платформ дистанційного навчання у полегшенні доступу до навчальних ресурсів і забезпеченні індивідуального підходу до навчання. В статті підкреслено важливість цілісного підходу до підтримки іноземних студентів, що включає як академічні, так і позаакадемічні аспекти, для забезпечення їх успішної інтеграції та досягнення високих академічних результатів. А також проаналізовано «Стратегічний план дій Міністерства освіти та науки України на 2027 рік» під назвою «Навчання переможців». Стаття містить рекомендації для адміністрації вищих навчальних закладів щодо вдосконалення підтримки іноземних студентів з метою підвищення привабливості української освіти на міжнародному ринку.

Ключові слова: глобалізація, іноземні студенти, адаптація, навчальна успішність, володіння іноземною мовою.

Yuliya Yavorska

Lecturer of the Cycle Committee of Teachers

of Social and Humanitarian Disciplines

*Communal Higher Education Institution**"Vinnytsia Humanities Pedagogical College"***Valentina Romanenko**

Lecturer of the Cycle Committee of Teachers

of Social and Humanitarian Disciplines

*Communal Higher Education Institution**"Vinnytsia Humanities Pedagogical College"*

STRATEGIC OVERCOMING OF THE BARRIERS OF FOREIGN STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

Summary. The article examines strategic approaches to overcoming barriers faced by foreign students in higher education institutions of Ukraine. The growing number of foreign students in the country requires effective solutions for their integration into the academic and socio-cultural environment. The main challenges affecting the adaptation of foreign students include language barriers, cultural differences, academic difficulties and psychological adaptation. The article analyzes effective strategies for overcoming these barriers, such as strengthening language support through preparatory courses and language clubs, creating cultural exchanges and integration activities, improving the qualifications of teachers in the field of intercultural communication, as well as developing mentoring and psychological support programs. Special attention is paid to the role of modern information technologies and distance learning platforms in facilitating access to educational resources and providing an individual approach to learning. The article emphasizes the importance of a holistic approach to supporting foreign students, which includes both academic and non-academic aspects, to ensure their successful integration and achievement of high academic results. The "Strategic action plan of the Ministry of Education and Science of Ukraine for 2027" under the title "Education of winners" was also analyzed. The article contains recommendations for the administration of higher educational institutions to improve support for foreign students in order to increase the attractiveness of Ukrainian education on the international arena. Part of the educational policy in the field of training specialists for foreign countries should be a scientifically organized process of their adaptation to educational activities in the Ukrainian socio-cultural environment, which will contribute to improving the quality of both propaedeutic and professional education. Prospects for further scientific research are seen in the continuation of the search, theoretical substantiation and practical introduction into the educational process of effective forms of conducting educational classes for foreign students; development and improvement of their methodological support.

Keywords: globalization, foreign students, adaptation, academic performance, foreign language proficiency.

Постановка проблеми. Основні бар'єри, з якими стикаються іноземні студенти, включають мовні труднощі, культурні відмінності, соціальну ізоляцію та академічні виклики, що значно ускладнюють їх навчання та перебування в Україні. Відсутність системного підходу до подолання цих бар'єрів знижує ефективність існуючих програм підтримки. Необхідно розробити комплексну стратегію, яка враховуватиме мовну, культурну та психологічну підтримку, а також забезпечуватиме підготовку викладачів до роботи з іноземними студентами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вища освіта в Україні високо цінується серед іноземних абітурієнтів, і не лише в 11 українських університетах, які увійшли до рейтингу QS World University Rankings у 2022 році. Основною перевагою залишаються досвідчені викладачі та науковці, широкий вибір спеціальностей, престижні університети та європейські стандарти якості також є причиною популярності вищої освіти в Україні серед іноземних студентів. З початку повномасштабного вторгнення Росії, переважна більшість іноземних студентів покинули Україну та перебувають у безпечних місцях, продовжуючи навчання онлайн. ВНЗ та викладачі підтримують з ними постійний контакт. Проте є студенти, які залишилися, та у вільний час допомагають Україні у війні проти Росії: волонтерять, надають медичну допомогу постраждалим, донатять на потреби армії. Вищі навчальні заклади шукають різноманітні можливості для своїх університетських спільнот: відкриття представництв за межами України, впровадження програм подвійних та спільних дипломів, розширення академічної мобільності та програм обміну студентами, робота над спільними науковими дослідженнями та проектами.

Метою статті є розгляд та аналіз специфіки подолання бар'єрів та кризових ситуацій, які виникають або можуть виникнути під час навчання іноземних студентів в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процеси глобалізації та інтернаціоналізації є одними із найголовніших факторів, що вплинули на еволюцію та розвиток сучасної вищої освіти у 21 столітті. Кількість іноземних студентів, що приїжджають до України з різних куточків світу з метою здобування медичної освіти у вищих навчальних закладах, значно зросла протягом останніх років [3]. На сьогоднішній день країна пропонує якісну вищу освіту і є одним із головних європейських центрів, що залучає студентів з усього світу [1]. У статті під терміном «іноземний студент» розуміється будь-який студент, який приїжджає до іншої країни з метою навчання. «Адаптація» є процесом пристосування людини до умов навколишнього середовища. З моменту появи тенденції до навчання за кордоном, тема успішної адаптації іноземних студентів стала популярною серед сучасних європейських науковців, які вивчають особливості, функції та проблеми адаптації до життя та навчання в новому соціальному, культурному та навчальному середовищі. Без сумніву, навчання за кордоном дає нові знання, досвід та можливості. Однак найчастіше шлях адаптації іноземних студентів до нової країни є складним та довго-

тривалим процесом, що потребує неабияких зусиль студентів та ресурсів університетів. Як правило, при цьому перед студентами виникають численні труднощі та перешкоди. Найбільшою проблемою являється туга за родиною та друзями, відсутність мотивації, депресія, стрес, переживання та тривога, культурний шок, самотність та небажання комунікації з оточуючими, недостатнє розуміння викладачів та системи освіти, конфлікти, спілкування з однолітками, незнання мови країни проживання, нерозуміння лекцій та завдань, вивчення нових соціальних норм та взаємодія з людьми іншої культури [4]. Як результат, ці та інші стресові фактори і проблеми мають великий вплив на фізичне та психологічне здоров'я іноземних студентів. Вони перешкоджають їх бажанням, мотивації, можливостям та здатності повноцінно адаптуватися до соціального та навчального середовища. Дуже часто різкі відмінності в соціально-комунікативному середовищі країн, а також культурні та мовні відмінності негативно впливають на успішність іноземних студентів та рівень освіти і майбутньої професійної медичної практики. У статті обґрунтовано думку, що успішна географічна, психологічна, соціокультурна та мовна адаптація іноземних студентів є комплексним процесом, який впливає на їх навчальну успішність, суспільну діяльність та професійний розвиток. Основним завданням праці є аналіз різних наукових джерел та соціально-педагогічної літератури з метою визначення специфіки і особливостей різних методів адаптації до навчання іноземних студентів вищих медичних закладів України [12]. У статті розглянуто явище і процес адаптації у взаємодії соціальних обов'язків викладачів університетів та іноземних студентів. З одного боку, вищі навчальні заклади України повинні надавати необхідну допомогу іноземним студентам для боротьби зі стресовими факторами, з якими вони стикаються в процесі адаптації до українського соціокультурного та освітнього середовища [6]. Викладачі вищих навчальних закладів також мають забезпечити рівні права, обов'язки та можливості для студентів у навчальному процесі, та застосовувати ефективні методи викладання іноземних мов. З іншого боку, іноземні студенти мають бути достатньо мотивованими, щоб використати можливості та ресурси, якими забезпечують університети і бути відповідальними за успіх своєї адаптації до соціального та навчального академічного життя в іноземній країні.

З початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну наша держава та сфери суспільного життя зіткнулися з багатьма викликами. Сфера освіти не є винятком. Внаслідок російської агресії велика кількість навчальних закладів повністю зруйнована або сильно пошкоджена, на жаль, на сьогоднішній день від рук російських окупантів загинуло щонайменше п'ятеро іноземних студентів. Багатьом студентам і викладачам довелося переїхати в безпечніші місця або взагалі залишити Україну. Під час евакуації іноземних студентів українські університети допомагали з їх транспортуванням, надаючи автобуси, житло. Під час бомбардувань викладачі підтримували своїх

студентів, залишаючись з ними в бомбосховищах. Міжнародні відділи університетів оперативно інформували студентську спільноту про поточну ситуацію в країні, а також зміни в навчальному розкладі. Як наслідок, у такий складний час українські університети продемонстрували свою стійкість і силу, адже змогли продовжити навчальний процес і підтримати своїх студентів. Частково це пояснюється потужністю міжнародної студентської спільноти в Україні та тісною співпрацею українських вищих навчальних закладів із закладами за кордоном [19].

За даними Українського державного центру міжнародної освіти, до російського вторгнення в українських вишах навчалось понад 75 тисяч студентів із 155 країн. Найбільшими спільнотами іноземних студентів в Україні були громадяни Індії (понад 18 тис.), Марокко (понад 8 тис.), Туркменістану (понад 5 тис.), Азербайджану (понад 4 тис.), Нігерії (понад 4 тис.), Китаю (понад 4 тис.). 4000), Туреччина (понад 3000), Єгипет (понад 3000), Ізраїль (понад 2000) і Узбекистан (понад 1500). Найпопулярнішими спеціальностями серед них є медицина, менеджмент, економіка, стоматологія та інформатика [18].

Вищі навчальні заклади шукають різноманітні можливості для своїх університетських спільнот: відкриття представництв за межами України, впровадження програм подвійних та спільних дипломів, розширення академічної мобільності та програм обміну студентами, робота над спільними науковими дослідженнями та проектами. Наприклад, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, розширюючи міжнародні зв'язки, відкрив представництво в Мюнхені (Німеччина), де пропонує бакалаврські програми з інформатики, біології та культурології. Львівський національний університет імені Івана Франка також ініціював спеціальну програму обміну з Університетом Касселя (Німеччина) для студентів бакалаврату для навчання на економічному факультеті та факультеті фінансів та управління бізнесом [17]. Ці можливості пропонуються як українським, так і іноземним студентам українською чи англійською мовами. Нині в умовах гострої конкурентної боротьби на світовому ринку освітніх послуг Україна дедалі більше стає його активним учасником, залучаючи іноземних громадян з метою надання їм вищої освіти [8,9]. Міжнародна освітня міграція стала об'єктом пильної уваги вчених. Цій темі присвячено чимало робіт західних дослідників, серед яких Ф. Альтбах, Д. Масей, Р. Епплярд, А. Фіндлі, Б. Ліндсі Лоувелл, К. Озден, О. Старк, К. Тремблей та інші. В Україні цими дослідженнями займалися такі вчені, як: О. Біляковська, О. Жилінська, Г. Згуровський, В. Куценко, О. Малінівська, Л. Семів, І. Прокопенко, О. Хомра та інші [9].

В останні роки значна частка населення України переживає стрес, що викликає різноманітні психоемоційні порушення та розлади різних органів та систем, де адаптація до стресу виявляється в досягненні рівноваги між стресором та захисними механізмами [15]. Особливо гостро ця проблема постає серед студентської молоді. Якісна професійна підготовка майбутніх спеціалістів залежить від успішності адап-

тації студентів до мінливих умов навчально-виховного процесу. Процес адаптації є складним та багатограним. Адаптація людини залежить від її генетичних, фізіологічних, поведінкових й особистісних особливостей. Термін «адаптація» походить від латинського слова «*adaptio*», що в перекладі означає «приспособлення». Але широкого застосування цей термін набув лише в 1865 р., коли був уведений Г. Аубертом, та вживався виключно в 32 медичній та психологічній літературі як зміна чутливості аналізаторів під впливом пристосування органів чуття до діючих подразників [5].

В Україні питанням адаптації студентів були присвячені роботи таких вчених, як О. Юрценюк, А. Кожина, О. Хаустова [14]. У сучасній літературі зазначено, що адаптація до навчального процесу складається з декількох етапів:

- фізіологічна адаптація до навчального процесу (триває до двох тижнів);
- психологічна адаптація (триває до двох місяців);
- соціально-психологічна (триває до трьох років) [15].

Крім того, адаптація поділяється на форми залежно від сфери людського існування: **фізіологічна, психологічна, культурна та соціальна** [15]. Фізіологічну адаптацію трактують як зміну біологічних механізмів регуляції життєдіяльності задля збереження сприятливого фізичного самопочуття [3; 7]. З позиції фізіології розрізняють *строкову й довгострокову* адаптації, які відображають різні хронологічні межі та періоди, впродовж яких особистість 33 або організм змінюються та пристосовуються до нових умов або середовища [16]. *Строкова* адаптація включає в себе активну реакцію на конкретний стимул або подію з метою забезпечити оптимальне функціонування в теперішній час. *Довгострокова* адаптація, на відміну від строкової, передбачає більш тривалий процес змін, який може тривати довгий період часу, можливо, навіть роки. Це пов'язано з абсорбцією та інтеграцією нових знань, навичок, цінностей або поведінкових патернів, що дозволяють особистості адаптуватися до більш глибоких та сталих змін у житті. Тобто у випадку адаптації іноземних студентів ми говоримо саме про довгострокову адаптацію.

Одним з найважливіших фактором успішної адаптації іноземного здобувача є мовна адаптація. Володіння мовою дозволяє розуміти лекції, спілкуватися з оточенням, а також здійснювати наукові дослідження та писати академічні роботи [14; 15]. Культурна адаптація може бути визначена як процес освоєння та інтеграції культурних цінностей, норм, традицій та способу життя, що домінують у конкретному соціокультурному середовищі, з метою досягнення комфортного рівня життя. Цей процес включає в себе вивчання культурних звичаїв, мовних особливостей, соціальних норм, релігійних аспектів та інших аспектів культури, 34 що дозволяє особі більш ефективно та успішно взаємодіяти з навколишнім середовищем [16; 17].

Крім того, під час навчання в чужій країні до вищезгаданого додається адаптація до освітнього процесу, тобто перебудова особистості в рамках

включення іноземного студента в нову соціальну роль [10]. При цьому постає необхідність не тільки освоїти культурні цінності та звичаї нового соціокультурного середовища, але й перебудувати свою особистість та роль у суспільстві з метою включення в академічну спільноту та успішного здобуття освіти.

Підтримка у вивченні мови є однією з ключових стратегій для іноземних студентів. Інтенсивні мовні курси на початку навчання значно полегшують адаптацію, а мовні клуби або програми з українськими студентами допоможуть практикувати мову в дружній атмосфері.

Для культурної адаптації університети можуть організовувати культурні заходи та семінари, які знайомлять студентів із традиціями, святами, кухнею та культурними цінностями. Призначення ментора серед українських студентів допомагає іноземцям швидше звикнути до нового середовища [11].

Семінари з адаптації до освітньої системи є важливими, оскільки освітня система в Україні може суттєво відрізнятися від системи в країні студента. Консультації з викладачами дозволяють студентам уточнювати незрозумілі моменти в навчанні.

Психологічна підтримка, зокрема доступ до психологічної допомоги, може допомогти студентам подолати стрес, пов'язаний з адаптацією. Платформи для обміну досвідом також корисні, адже дозволяють студентам ділитися своїм досвідом та отримувати поради від інших.

Соціалізація та підтримка спільноти є важливими аспектами адаптації. Участь у мультикультурних клубах або групах за інтересами дозволяє студентам знаходити друзів і залучатися

до студентського життя. Інформаційні ресурси, як-от брошури, відео та вебінари з інформацією про університет і місто, можуть значно полегшити перші дні в новій країні.

Для побутової адаптації корисно мати інструктаж з базових питань, наприклад, щодо транспорту, медичного страхування чи проживання в гуртожитках. Також університети можуть надавати підтримку в оформленні документів, полегшуючи процес отримання візи, дозволів на проживання та інших документів.

Висновки. Отже, від успішності процесу адаптації іноземних студентів залежить їх подальша взаємодія з інтелектуальним і соціокультурним середовищем університету. Прискорення процесу адаптації сприяє стабільному психоемоційному і фізичному стану студентів-іноземців, покращенню засвоєння нових знань, формуванню готовності до навчання в університетах України, осмисленню значущості майбутньої професії, формуванню нових особистісних якостей, засвоєнню нових соціальних ролей та їх майбутнього соціального статусу. Іншими словами, частиною освітньої політики в галузі підготовки фахівців для зарубіжних країн має стати науково організований процес їх адаптації до навчальної діяльності в українському соціокультурному середовищі, що сприятиме вдосконаленню якості як пропедевтичної, так і професійної освіти. Перспективи подальших наукових досліджень вбачаються у продовженні пошуку, теоретичному обґрунтуванні та практичному впровадженні в навчально-виховний процес ефективних форм проведення навчальних занять для студентів-іноземців; розробці та вдосконаленні їх методичного забезпечення.

Список літератури:

- Бісєрова Г. К., Шагівалєєва Г. Р. Соціально-психологічна адаптація іноземних студентів до навчання та професійної діяльності. *Космос і культура в Індії*. 2019. № 6(5). С. 99–114.
- Бондарчук Л., Подгурська Т., Ковтунець О. Міжнародний науковий конгрес Товариства Ембієнт Інтелект. *Досягнення в економіці, бізнесі та Дослідження менеджменту*. 2020. № 129. С. 316–322.
- Закусиллова Т. О., Різник О. І. Методичний супровід моделювання освітнього середовища для професійної підготовки іноземних студентів у закладах вищої медичної освіти України. *Інноваційні ініціативи організації навчання іноземних здобувачів вищої освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції* (1 квітня 2020 р., Харків). Харків : Видавництво ХНУМГ ім. О. М. Бекетова; 2020. С. 52–55.
- Зленко А. О. Чому іноземні студенти повинні вивчати українську мову? *Інноваційні ініціативи організації навчання іноземних здобувачів вищої освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції* (1 квітня 2020 р., Харків). Харків : Видавництво ХНУМГ ім. О. М. Бекетова; 2020. С. 60–61.
- Жунсі Х. Реалізація програми адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України. *Наука і освіта. Педагогіка*. 2017. № 5. С. 85–91.
- Назаревич Л. Т., Денисюк Н. Р., Гавдида Н. І. Теоретичний і практичний підходи до викладання української мови як іноземної в ТНТУ. *Медична освіта*. 2020. Вип. 1. С. 56–61.
- Олешко А. А., Ровнягін О. В. Сучасні тенденції міжнародної освітньої еміграції з України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 21–25.
- Репетун А. К. Проблема мовної адаптації іноземних студентів в українських ЗВО. *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конференції* (25–26 листопада 2022 р., Одеса). Львів-Торунь : Liha-Pres; 2022. С. 332–334.
- Руденко Н. Соціокультурні та психологічні проблеми адаптації іноземних студентів у вищій школі. *Вісник ХАДІ*. 2016. № 73. С. 21–23.
- Смолікевич Н., Муқан Н., Левицька Л., Шумська О. Соціокультурний та академічний аспекти адаптації іноземних студентів в університетах України. *Молодь і ринок*. 2020. № 14. С. 2.
- Суслова В. О. Крос-культурна адаптація студентів-іноземців в україномовному середовищі. *Психологія та соціальна робота*. 2019. № 2(50). С. 163–170.
- Чернякова А. В., Пилипенко-Фріцак Н. А. Особливості адаптації турецьких студентів до соціокультурного та освітнього середовища під час навчання в Україні. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2020. Вип. 63. С. 184–189.
- Шевченко О. М. Інноваційні методи та сучасні інформаційні технології у навчанні української мови іноземних студентів. *Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю* (19 березня 2020 р., Полтава). Полтава : Українська медична стоматологічна академія. 2020. С. 256–258.

14. Шеленкова Н. Дослідження копінг-стратегій в процесі адаптації студентів першого року навчання. *Науковий вісник ХДУ. Серія: Психологічні науки*. 2019. № 1. С. 72–77.
15. Юфименко В. Г. Особливості соціально-культурної адаптації індійських студентів. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти*: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю (25 березня 2021 р., Полтава). Полтава, 2021. С. 297–300.
16. Zautra A. J., Hall J. S., Reich J. W. Handbook of adult resilience. Guilford Publications. 2012. 540 p.
17. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/uk/>
18. URL: <https://osvita.ua/vnz/91966/>
19. URL: <https://www.eaie.org/resource/international-education-ukraine.html>

References:

1. Biserova H. K., Shahivalieieva H. R. (2019) Sotsialno-psykholohichna adaptatsiia inozemnykh studentiv do navchannia ta profesiinoi diialnosti [Socio-psychological adaptation of foreign students to study and professional activity]. *Kosmos i kultura v Indii – Cosmos and culture in India*, no. 6(5), pp. 99–114.
2. Bondarchuk L., Podhurska T., Kovtunets O. (2020) Mizhnarodnyi naukovyi konhres Tovarystva Embiient Intelkt [Intercultural component in education of foreign students in Ukraine]. *Dosiadzhennia v ekonomitsi, biznesi ta Doslidzhennia menedzhmentu – Advances in Economics, Business and Management Studies*, no. 129, pp. 316–322.
3. Zakusylova T. O., Riznyk O. I. (2020) Metodychnyi suprovid modeliuvannia osvithnoho seredovyscha dla profesiinoi pidhotovky inozemnykh studentiv u zakladakh vyshchoi medychnoi osvity Ukrainy [Methodical support for modeling the educational environment for the professional training of foreign students in higher medical education institutions of Ukraine]. *Innovatsiini initsiatyvy orhanizatsii navchannia inozemnykh zdobuvachiv vyshchoi osvity – 2020: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Kharkiv, April 1-st, 2020). Kharkiv: Vydavnytstvo KhNUMH im. O. M. Beketova. (in Ukrainian)
4. Zlenko A. O. (2020) Chomu inozemni studenty povynni vyvchaty ukrainsku movu? [Why should foreign students learn Ukrainian?]. *Innovatsiini initsiatyvy orhanizatsii navchannia inozemnykh zdobuvachiv vyshchoi osvity – 2020: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Kharkiv, April 1-st, 2020). Kharkiv: Vydavnytstvo KhNUMH im. O. M. Beketova. (in Ukrainian)
5. Zhunsi Kh. (2017) Realizatsiia prohramy adaptatsii inozemnykh studentiv do osvithnoho seredovyscha universytetiv Ukrainy [Implementation of the program of adaptation of foreign students to the educational environment of Ukrainian universities]. *Nauka i osvita. Pedahohika – Science and education. Pedagogy*, no. 5, pp. 85–91.
6. Nazarevych L. T., Denysiuk N. R., Havdyda N. I. (2020) Teoretychni i praktychni pidkhody do vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi v TNTU [Theoretical and practical approaches to teaching Ukrainian as a foreign language at TNTU]. *Medychna osvita – Medical education*, vol. 1, pp. 56–61.
7. Oleshko A. A., Rovniachin O. V. (2020) Suchasni tendentsii mizhnarodnoi osvithnoi emigratsii z Ukrainy [Modern trends of international educational emigration from Ukraine]. *Investysii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 3, pp. 21–25.
8. Repetun A. K. (2022) Problema movnoi adaptatsii inozemnykh studentiv v ukrainskykh ZVO [The problem of language adaptation of foreign students in Ukrainian Institutions of higher education]. *Mizhkulturna komunikatsiia v konteksti hlobalizatsiinoho dialohu: stratehii rozvytku: materialy – 2022: II Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Odesa, November 25th, 26th, 2022). Lviv-Torun: Liha-Pres. (in Ukrainian)
9. Rudenko N. (2016) Sotsiokulturni ta psykholohichni problemy adaptatsii inozemnykh studentiv u vyshchii shkoli [Sociocultural and psychological problems of adaptation of foreign students in higher education]. *Visnyk KhADI – KHADI Gazette*, no. 73, pp. 21–23.
10. Smolikevych N., Mukan N., Levytska L., Shumska O. (2020) Sotsiokulturni ta akademichni aspekty adaptatsii inozemnykh studentiv v universytetakh Ukrainy [Sociocultural and academic aspects of adaptation of foreign students in Ukrainian universities]. *Molod i rynek – Youth and the market*, no. 14, p. 2.
11. Suslova V. O. (2019) Kros-kulturna adaptatsiia studentiv-inozemtsiv v ukrainomovnomu seredovyschi [Cross-cultural adaptation of foreign students in the Ukrainian-speaking environment]. *Psykhohiia ta sotsialna robota – Psychology and social work*, no. 2(50), pp. 163–170.
12. Cherniakova A. V., Pylypenko-Fritsak N. A. (2020) Osoblyvosti adaptatsii turetskykh studentiv do sotsiokulturnoho ta osvithnoho seredovyscha pid chas navchannia v Ukraini [Peculiarities of adaptation of Turkish students to the socio-cultural and educational environment while studying in Ukraine]. *Naukovi zapysky VDPUs im. M. Kotsiubynskoho. Serii: Pedahohika i psykholohiia – Scientific notes of VDPUs named after M. Kotsiubynskyi. Series: Pedagogy and psychology*, vol. 63, pp. 184–189.
13. Shevchenko O. M. (2020) Innovatsiini metody ta suchasni informatsiini tekhnologii u navchanni ukrainskoi movy inozemnykh studentiv [Innovative methods and modern information technologies in teaching Ukrainian language to foreign students]. *Suchasna medychna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka – 2020: Vseukrainska navchalno-naukova konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu* (Poltava, March 19th, 2020). Poltava: Ukrainska medychna stomatolohichna akademiia. (in Ukrainian)
14. Shelenkova N. (2019) Doslidzhennia kopinh-stratehii v protsesi adaptatsii studentiv pershoho roku navchannia [Study of coping strategies in the process of adaptation of students of the first year of study]. *Naukovyi visnyk KhDU. Serii: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin. KSU Series: Psychological sciences*, no. 1, pp. 72–77.
15. Yufymenko V. H. (2021) Osoblyvosti sotsialno-kulturnoi adaptatsii indiiskykh studentiv [Peculiarities of socio-cultural adaptation of Indian students]. *Realii, problemy ta perspektyvy vyshchoi medychnoi osvity – 2021: Vseukrainska navchalno-naukova konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu* (Poltava, March 25th, 2021). Poltava. (in Ukrainian)
16. Zautra A. J., Hall J. S., Reich J. W. (2012) *Handbook of adult resilience*. Guilford Publications.
17. Available at: <https://studyinukraine.gov.ua/uk/>
18. Available at: <https://osvita.ua/vnz/91966/>
19. Available at: <https://www.eaie.org/resource/international-education-ukraine.html>